הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תעג

תעג דִּינֵי כּוֹס רִאשׁוֹן וְסֵדֶר הַפֶּסַח עַד כּוֹס שֵׁנִי. וּבוֹ ז׳ סְעִיפִים:

א [א]מוֹזְגִין לוֹ כּוֹס רִאשׁוֹן וּמְקַדֵּשׁ עָלָיו (א) וּמְבָרֵךְ (ה) [ב]׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳. וְאִם חָל (ג) [ב] (ב) בְּשַׁבָּת אוֹמֵר ׳וַיְכֻלּוּ׳. וְאִם חָל בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת (ג) אוֹמֵר יַקְנְהַ״ז. [ג]וְאִם שָׁכַח לְהַבְדִּיל וְלֹא נִזְכַּר * עַד שֶׁהִתְחִיל הַהַגָּדָה, (ד) יַשְׁלִים הַהַגָּדָה עַד גָּאַל יִשְׂרָאֵל (ה) וְאַחַר כָּךְ (ג) יַבְדִּיל. הַגָּהּ: (ו) וְאֵין לִטֹּל יָדָיו כְּלָל קֹדֶם

א מִשְׁנָה פְּסָחִים קי״ד (ע״א). ב כֵּן מַשְׁמַע (בגמ׳) ק״ג (ע״א) גַּבֵּי יַקְנְהַ״ז. ג סֵפֶר אֲרָחוֹת חַיִּים (הלכות ליל פסח סי׳ יב) בְּשֵׁם רַבּוֹ.

בַּאֵר הֵיטֵב

בְּדָבָר שֶׁאָנוּ פְּטוּרִין בּוֹ. וְעַיֵּן חֹק יַעֲקֹב סָעִיף קָטָן י׳. מִי שֶׁשּׁוֹלְחִין לוֹ יַיִן לְאַרְבַּע כּוֹסוֹת וּלְקִדּוּשׁ אֵינוֹ רַשַּׁאי לְשַׁנּוֹת, חוּת יָאִיר סִימָן רל״ב. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל סִימָן רמ״ב (סק״א) בְּשֵׁם סֵפֶר חֲסִידִים:

א (ה) ׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳. וְאִם לֹא אָמַר אוֹתוֹ בְּיוֹם רִאשׁוֹן, מְבָרֵךְ בְּיוֹם שֵׁנִי אוֹ בְּאֶחָד מִשְּׁאָר יָמִים כְּשֶׁיִּזְכֹּר. וְאִם אֵין לוֹ כּוֹס שֶׁל יַיִן בִּשְׁעַת הַקִּדּוּשׁ, מְבָרֵךְ זְמַן בְּלֹא כּוֹס. וְנִרְאֶה לִי דַּאֲפִלּוּ בֵּרֵךְ בְּרִאשׁוֹנָה וְלֹא בֵּרֵךְ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל גָּלֻיּוֹת, מְבָרֵךְ כָּל שִׁבְעָה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א). וְכָתַב הַחֹק יַעֲקֹב (סק״א), וְנִרְאֶה דְּהוּא הַדִּין בַּעֲצֶרֶת, אַף עַל גַּב דְּהוּא רַק שְׁנֵי יָמִים, מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין כָּל שִׁבְעָה. וְעוֹד נִרְאֶה לִי, דְּאִם שָׁכַח לוֹמַר זְמַן לֵיל רִאשׁוֹן וּבְלֵיל שֵׁנִי אָמַר זְמַן, דְּאֵינוֹ צָרִיךְ שׁוּב לוֹמַר זְמַן מִכֹּחַ לַיְלָה רִאשׁוֹנָה לְהַשְׁלָמָה, דְּאִם יוֹם רִאשׁוֹן קֹדֶשׁ אִם כֵּן הַשְׁלִים הַזְּמַן בְּיוֹם שֵׁנִי, וְאִם יוֹם שֵׁנִי קֹדֶשׁ הָא אָמַר זְמַן. חֹק יַעֲקֹב עַיֵּן שָׁם. וְאִם שָׁכַח לוֹמַר קִדּוּשׁ בַּלַּיְלָה דִּינוֹ כְּדִלְעֵיל סִימָן רע״א סָעִיף ח׳, וְכֵן כָּתַב הָעוֹלַת שַׁבָּת סוֹף סִימָן תפ״ה. וְאִם שָׁכַח לוֹמַר הַהַגָּדָה אֵין לוֹ תַּשְׁלוּמִין כְּלָל, דִּכְתִיב (שמות יג ח) ׳בַּעֲבוּר זֶה׳ בְּשָׁעָה שֶׁמַּצָּה וּמָרוֹר מֻנָּחִים לְפָנֶיךָ, וְכֵן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְקַמָּן סִימָן תפ״ה (סק״א), עַיֵּן שָׁם. וְאֵין אוֹמְרִים ׳שֶׁעָשָׂה נִסִּים׳, לְפִי שֶׁעָתִיד לְאָמְרוֹ בַּהַגָּדָה. טוּר. וְעַיֵּן חֹק יַעֲקֹב (סק״ב): (ג) **בְּשַׁבָּת**. וּמֻתָּר לוֹמַר הַהַגָּדָה בַּסֵּפֶר אַף שֶׁהוּא בִּיחִידוּת, וְלֹא חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא יַטֶּה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר סִימָן (רע״ט) [ער״ה] סָעִיף ט׳. חֹק יַעֲקֹב (סק״ג): (ג) **יַבְדִּיל**. וְאִם נִזְכַּר בְּאֶמְצַע הַסְּעוּדָה שֶׁלֹּא הִבְדִּיל, מַבְדִּיל בְּאֶמְצַע סְעוּדָתוֹ עַל הַכּוֹס, וְאִם הָיָה דַּעְתּוֹ לִשְׁתּוֹת יַיִן תּוֹךְ הַסְּעוּדָה

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [ב] **בְּשַׁבָּת**. עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב. וּבְאִגְּרוֹת הָרֶמָ״ז סִימָן י״ג כָּתַב וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, וְעַל עִנְיַן הָעֵסֶק וְסִפּוּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, פְּשִׁיטָא לִי דְּאָסוּר אִם הָאָדָם יָחִיד בְּלִי שְׁמִירָה. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהוּא תָּמוּהַּ, שֶׁהוּא נֶגֶד הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ סִימָן ער״ה (ס״ט), וְאֶפְשָׁר דְּלֹא קָאֵי עַל סִפּוּר

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לֵב עַל כָּל הַשִּׁנּוּיִים וּמִנְהֲגֵי לַיְלָה זֶה וְיִשְׁאֲלוּ שְׁאֵלוֹת הַמְבֹאָרִים בְּנֻסַּח ׳מַה נִּשְׁתַּנָּה׳. וּבַשַּׁ״ס (קט.) אִיתָא כְּדֵי שֶׁלֹּא יִישְׁנוּ וְיִשְׁאֲלוּ.

וְצָרִיךְ לְעוֹרְרָם שֶׁלֹּא יִישְׁנוּ עַד אַחַר ׳עֲבָדִים הָיִינוּ׳ וְכוּ׳, שֶׁיֵּדְעוּ עִנְיַן יְצִיאַת מִצְרַיִם, דְּעִקַּר הַמִּצְוָה הוּא הַתְּשׁוּבָה עַל שְׁאֵלַת בְּנוֹ, וּכְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יג ח) ׳וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בַּעֲבוּר זֶה׳ וְגוֹ׳, (וְלֹא כְּמוֹ שֶׁעוֹשִׂין אֵיזֶה הָמוֹן שֶׁאַחַר אֲמִירַת ׳מַה נִּשְׁתַּנָּה׳ מְנִיחִים לַיְלָדִים לֵילֵךְ וְלִישֹׁן וְאֵינָם יוֹדְעִים שׁוּם תְּשׁוּבָה עַל שְׁאֵלָתָם):

א **וּמְקַדֵּשׁ עָלָיו**. קֹדֶם שֶׁיְּקַדֵּשׁ יְכַוֵּן שֶׁרוֹצֶה לְקַיֵּם מִצְוַת קִדּוּשׁ וְגַם מִצְוַת אַרְבַּע כּוֹסוֹת, שֶׁכּוֹס שֶׁל קִדּוּשׁ הוּא אֶחָד מֵאַרְבַּע כּוֹסוֹת. וְיֵשׁ נוֹהֲגִין לוֹמַר ׳הֲרֵינִי מוּכָן לְקַדֵּשׁ וּלְקַיֵּם מִצְוַת אַרְבַּע כּוֹסוֹת׳, רַק שֶׁצְּרִיכִין לִזָּהֵר שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ זֶה לְאַחַר קִדּוּשׁ, שֶׁהֲרֵי בֵּרֵךְ עַל הַכּוֹס ׳בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן׳, אֶלָּא דַּוְקָא קֹדֶם קִדּוּשׁ. וְקֹדֶם הַגָּדָה יְכַוֵּן אוֹ יֹאמַר לָצֵאת יְדֵי מִצְוַת סִפּוּר יְצִיאַת מִצְרַיִם [חַיֵּי אָדָם (כלל קל, הסדר בקצרה ס״ג)]:

(א) **וּמְבָרֵךְ ׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳**. קֹדֶם הַשְּׁתִיָּה. וְאִם לֹא בֵּרֵךְ קֹדֶם הַשְּׁתִיָּה, מְבָרֵךְ אַחַר כָּךְ אֵימָתַי שֶׁיִּזְכֹּר בְּיוֹם רִאשׁוֹן (ה) וַאֲפִלּוּ בְּאֶמְצַע הַשּׁוּק, דְּהַזְּמַן אַרֶגֶל קָאֵי. וְאִם נִזְכַּר בְּלֵיל שֵׁנִי לְאַחַר שֶׁקִּדֵּשׁ הַיּוֹם, (ג) יִפְטֹר עַצְמוֹ בְּ׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳ שֶׁיְּבָרֵךְ עַל הַכּוֹס לְאַחַר הַקִּדּוּשׁ. וְאִם שָׁכַח לְבָרֵךְ ׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳ בְּקִדּוּשׁ לֵיל שֵׁנִי (ג) אֲפִלּוּ אִם בֵּרֵךְ כְּבָר בְּלֵיל רִאשׁוֹן, חַיָּב לְבָרֵךְ אֵימָתַי שֶׁנִּזְכָּר בְּכָל הֶחָג, דְּהַיְינוּ (ד) עַד סוֹף יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל גָּלֻיּוֹת, וְכֵן הוּא הַדִּין בִּשְׁאָר יוֹם טוֹב מְחֻיָּב לְבָרֵךְ (ה) עַד סוֹף יוֹם טוֹב: (ב) **בְּשַׁבָּת**. וּמֻתָּר לוֹמַר הַהַגָּדָה בְּסֵפֶר אַף שֶׁהוּא בִּיחִידִי, וְלֹא חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא יַטֶּה, כַּמְבֹאָר לְעֵיל סִימָן רע״ה סָעִיף ט׳ עַיֵּן שָׁם: (ג) **אוֹמֵר יַקְנְהַ״ז**. דְּהַיְנוּ בִּתְחִלָּה בִּרְכַּת הַיַּיִן, וְקִדּוּשׁ, וְנֵר דְּהַיְינוּ בִּרְכַּת ׳בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ׳, וְהַבְדָּלָה, וּזְמַן. וְאֵין מְבָרְכִין עַל הַבְּשָׂמִים (ו) בְּכָל מוֹצָאֵי שַׁבָּת לְיוֹם טוֹב. וְאוֹמְרִים (ז) הַבְדָּלָה זוֹ מְיֻשָּׁב כְּמוֹ הַקִּדּוּשׁ: (ד) **יַשְׁלִים וְכוּ׳**. דִּלְהַבְדִּיל תֵּכֶף כְּשֶׁנִּזְכַּר (ה) אֵינוֹ יָכוֹל, שֶׁהֲרֵי הַבְדָּלָה טְעוּנָה כּוֹס וְהַמְבָרֵךְ צָרִיךְ שֶׁיִּטְעֹם, (ט) וּבְאֶמְצַע הַגָּדָה אָסוּר לְהַפְסִיק בִּשְׁתִיָּה. וּמִלְּשׁוֹן הַמְחַבֵּר שֶׁכָּתַב עַד שֶׁהִתְחִיל הַגָּדָה, מַשְׁמַע דְּאִם נִזְכַּר קֹדֶם שֶׁהִתְחִיל הַהַגָּדָה אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין, אֶלָּא תֵּכֶף מוֹזֵג כּוֹס וְאוֹמֵר עָלָיו בִּרְכַּת הַבְדָּלָה וְשׁוֹתֵהוּ, (י) אָכֵן זֶהוּ רַק לְדַעַת הַמְחַבֵּר דְּאֵין מְבָרְכִין עַל כָּל כּוֹס, אֲבָל לְדַעַת הָרֶמָ״א בְּתע״ד בַּהַגָּ״ה וּכְמִנְהָגֵנוּ דִּמְבָרְכִין עַל כָּל כּוֹס וְיִצְטָרֵךְ לְבָרֵךְ עָלָיו ׳בִּרְכַּת בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן׳, אִם כֵּן נִרְאֶה כְּמוֹסִיף עַל הַכּוֹסוֹת דְּאָסוּר, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תע״ב סָעִיף ז׳, אִם כֵּן אֶפְשָׁר דְּאַף אִם נִזְכַּר קֹדֶם שֶׁהִתְחִיל הַהַגָּדָה גַּם כֵּן אֵין תַּקָּנָה עַד שֶׁיַּשְׁלִים הַהַגָּדָה, אִם לֹא שֶׁבִּשְׁעַת בִּרְכַּת כּוֹס רִאשׁוֹן כִּוֵּן שֶׁיִּשְׁתֶּה בֵּין הַכּוֹסוֹת וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תע״ב סָעִיף ז׳ (ובמשנ״ב ס״ק כא), וְעַיֵּן בֵּאוּר הֲלָכָה (ד״ה עד שהתחיל וד״ה הרשות בידו). אִם שָׁכַח לוֹמַר הַהַגָּדָה בַּלַּיְלָה, (יא) אֵין לוֹ תַּשְׁלוּמִין כְּלָל, דִּכְתִיב (שמות יג ח) ׳בַּעֲבוּר זֶה׳ בְּשָׁעָה שֶׁמַּצָּה וּמָרוֹר מֻנָּחִים לְפָנֶיךָ. וְאִם שָׁכַח לוֹמַר קִדּוּשׁ בַּלַּיְלָה, דִּינוֹ כְּדִלְעֵיל סִימָן רע״א סָעִיף ח׳: (ה) **וְאַחַר כָּךְ יַבְדִּיל**. הַיְינוּ שֶׁמְּבָרֵךְ (יג) ׳בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן׳ עַל כּוֹס שֵׁנִי וְגַם בִּרְכַּת הַנֵּר וְהַבְדָּלָה שֶׁל יוֹם טוֹב וְשׁוֹתֵהוּ. וְאִם נִזְכַּר בְּאֶמְצַע סְעוּדָתוֹ שֶׁלֹּא הִבְדִּיל, (יג) מְחֻיָּב לְהַפְסִיק תֵּכֶף מִסְּעוּדָתוֹ וּלְהַבְדִּיל (יד) וְלֹא יְבָרֵךְ עָלָיו בִּרְכַּת ׳בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן׳, שֶׁבִּרְכַּת כּוֹס שֵׁנִי שֶׁשָּׁתָה לִפְנֵי הָאֲכִילָה (טו) פּוֹטַרְתּוֹ, אֶלָּא אִם כֵּן לֹא הָיָה דַּעְתּוֹ אָז לִשְׁתּוֹת בְּתוֹךְ הָאֲכִילָה שֶׁבִּכְגוֹן זֶה צָרִיךְ לְבָרֵךְ עָלָיו גַּם בִּרְכַּת ׳בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן׳. וְאִם נִזְכַּר (טז) תּוֹךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן שֶׁלֹּא הִבְדִּיל, מְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן וְהַבְדָּלָה עַל כּוֹס אֶחָד. וְכֵן אִם לֹא נִזְכַּר עַד לְאַחַר שֶׁשָּׁתָה כּוֹס שֶׁל בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, יַמְתִּין עַד לְאַחַר גְּמַר הַלֵּל וְהַגָּדָה וְאָז יַבְדִּיל עַל הַכּוֹס הָרְבִיעִית. וְאִם לֹא נִזְכַּר עַד לְאַחַר שֶׁשָּׁתָה כּוֹס רְבִיעִית, יַבְדִּיל עַל כּוֹס חֲמִישִׁית, וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ עָלָיו גַּם ׳בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן׳, שֶׁהֲרֵי כְּבָר הִסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִשְּׁתִיָּה [אַחֲרוֹנִים]: (ו) **וְאֵין לִטֹּל יָדָיו**

בֵּאוּר הֲלָכָה

א * **עַד שֶׁהִתְחִיל**. **עַיֵּן בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק״ד) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ דִּלְדִידָן אֲפִלּוּ קֹדֶם**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ה) פּוֹסְקִים: (ג) הַגְּרַ״ז (ס״ב): (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. **אָכֵן בְּמוֹר וּקְצִיעָה וּנְהַר שָׁלוֹם** (סק״א) **מְגַמְגְּמִין בָּזֶה**, דְּאַף דְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי כְּרִאשׁוֹן לְכָל דָּבָר וְאַף לְעִנְיַן בְּרָכָה כִּי הֵיכִי דְּלֹא לֵיתֵי לְזִלְזוּלֵי בֵּיהּ כִּדְאִיתָא בְּשַׁבָּת דַּף כ״ג (ע״א), הַיְינוּ רַק לְכַתְּחִלָּה, אֲבָל לֹא אִם שָׁכַח, עַיֵּן שָׁם. [א]**וְצָרִיךְ עִיּוּן לְמַעֲשֶׂה**: (ד) הַגְּרַ״ז (ס״ב), וְכֵן בִּפְרִי מְגָדִים (א״א סק״א) מְצַדֵּד כֵּן: (ס) כָּתַבְתִּי כֵּן לְאַפּוּקֵי מִמַּה שֶּׁכָּתַב הַחֹק יַעֲקֹב (סק״א) דְּבַעֲצֶרֶת יֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין כָּל שִׁבְעָה, וְכַוָּנָתוֹ מִשּׁוּם דִּלְעִנְיַן קָרְבָּנוֹת יֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין הָכִי נַמִי לְעִנְיַן זְמַן, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי לֹא נְהִירָא כְּלָל, דִּבְוַדַּאי אִם יַעֲשֶׂה הַזְּמַן לְרֶגֶל יַעֲבֹר עַל בַּל תּוֹסִיף, וְאֵיךְ יְבָרֵךְ ׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳ עַל זֶה הַזְּמַן. וְגַם בְּאֵלִיָּה רַבָּה סִימָן תצ״ד (סק״ד) מַקְשֶׁה עָלָיו, עַיֵּן שָׁם, וְגַם בִּפְרִי מְגָדִים (שם) כָּתַב דִּלְמַעֲשֶׂה אֵין לִנְהֹג כֵּן: (ו) פּוֹסְקִים: (ז) אַחֲרוֹנִים: (ס) הַגְּרָ״א: (ט) לְבוּשׁ וְהַגְּרָ״א. וּמַה שֶּׁכָּתַב עָלָיו הַחֹק יַעֲקֹב (סק״ה) שֶׁלֹּא מָצָא בְּשׁוּם פּוֹסֵק, הוּא בְּמִלְחֲמוֹת פֶּרֶק עַרְבֵי פְּסָחִים (כד.): (י) כֵּן מַשְׁמַע לִכְאוֹרָה לְפִי דִּבְרֵי הַטּוּר בְּסִימָן (תע״ב) [תע״ג] בְּשֵׁם אֲבִי הָעֶזְרִי (סי׳ תקכה). וּמַה שֶּׁכָּתַבְתִּי אַחַר כָּךְ בִּלְשׁוֹן אֶפְשָׁר, מִשּׁוּם דִּבְאֹפֶן כָּזֶה שֶׁנּוֹטֵל הַכּוֹס לְשֵׁם הַבְדָּלָה אֶפְשָׁר דְּבִרְכַּת הַבְדָּלָה מוֹכִיחַ עָלָיו דְּאֵינוֹ מְכַוֵּן לְהוֹסִיף עַל הַכּוֹסוֹת רַק לְשֵׁם הַבְדָּלָה הוּא נוֹטֵל, וּמִן הַחֹק יַעֲקֹב (שם) מַשְׁמַע דְּאַף בָּזֶה נִרְאֶה כְּמוֹסִיף, וְלֹא בְּרִירָא, וְצָרִיךְ עִיּוּן: (יא) חֹק יַעֲקֹב (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (יג) וְאַף עַל גַּב דְּאֵין עוֹשִׂין מִצְוֹת חֲבִילוֹת חֲבִילוֹת, הָכָא דְּאִי אֶפְשָׁר בְּעִנְיָן אַחַר שָׁרִי [הַגְּרַ״ז (ס״ז)]: (יג) חִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר וְהַגְּרַ״ז (שם): (יד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (טו) **וְהוּא הַדִּין אִם נִזְכַּר מִיָּד לְאַחַר שֶׁשָּׁתָה כּוֹס הַשֵּׁנִי, צָרִיךְ לִמְזֹג מִיַּד כּוֹס שְׁלִישִׁי וְיַבְדִּיל עָלָיו, וְלֹא יְבָרֵךְ עָלָיו בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן אֶלָּא אִם כֵּן לֹא הָיָה דַּעְתּוֹ לִשְׁתּוֹת עוֹד בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה [אַחֲרוֹנִים]**: (טז) מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק״ב):

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (ס״ב) פסק כדעת המג״א שישלים שהחיינו של יו״ט שני.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(ז) קִדּוּשׁ (רבינו ירוחם נ"ח מ"ד) והרא"ש בתשובה (כלל יד סי' ה) ומרדכי פרק ערבי פסחים (ס"ג)). וְאִם אֵין יָדָיו נְקִיּוֹת (ז) יִטֹּל מְעַט, (ח) אֲבָל אֵין לְבָרֵךְ עַל הַנְּטִילָה. וּבַעַל הַבַּיִת לֹא יִמְזֹג בְּעַצְמוֹ, (ט) רַק אַחֵר יִמְזֹג לוֹ דָּרֵךְ חֵרוּת (מהר"י ברונא): **ב** (י) [ד]שׁוֹתֶה בַּהֲסִבָּה (יא) [ה]וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ אַחֲרָיו: **ג** [ו]אִם יִרְצֶה לִשְׁתּוֹת (יב) כַּמָּה כּוֹסוֹת (יג) * הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ, [ז]וּמִכָּל מָקוֹם (יד) רָאוּי לְזָהֵר (טו) שֶׁלֹּא לִשְׁתּוֹת בֵּין רִאשׁוֹן לְשֶׁנִּי אִם לֹא לְצָרֵךְ גָּדוֹל, (טז) כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁתַּכֵּר וְיִמְנַע מִלַּעֲשׂוֹת הַסֵּדֶר וּקְרִיאַת הַהַגָּדָה: **ד** (יז) [ח]מְבִיאִין לִפְנֵי בַּעַל הַבַּיִת קְעָרָה (יח) שֶׁיֵּשׁ בָּהּ שָׁלֹשׁ מַצּוֹת, וּמָרוֹר, (יט) וַחֲרֹסֶת, וְכַרְפַּס (כ) אוֹ יָרָק (ה) אַחֵר, [ט]וְחֹמֶץ (כא) אוֹ (ו) מֵי מֶלַח), [י]וּשְׁנֵי תַּבְשִׁילִין אֶחָד זֵכֶר לַפֶּסַח וְאֶחָד

ד מְסֻקָּנָא דְּגְמָרָא ק"ח (ע"א). ה טוּר בְּסִימָן תע"ד בְּשֵׁם רַב שְׁרִירָא וְרַב הַאי (שערי תשובה סי' קא) וְרא"ש (הלכות פסח בקצרה, סוף סדר פסח). ו מִשְׁנָה ק"י (ע"ב). ז כָּל בּוֹ (סי' ג) בְּשֵׁם ר' יְהוֹנָתָן (בפי' למשנה קי"ג). ח טוּר בְּסִימָן תע"ה בְּשֵׁם הַתּוֹסָפוֹת (קסז. ד"ה מה דרכו) וְהָרא"ש (סי' ל). ט שָׁם בַּגְּמָרָא ק"י"ד (ע"ב).

בֵּאוּר הַגְּרָ"א

שֶׁהִתְחִילוּ נְמִי הַדִּין כֵּן, וְהוּא מִדִּבְרֵי הַגְּרַ"ז (ס"ו), **וְהַגְּרַ"ז הִקְלִיג יוֹתֵר דְּאַפִּלּוּ נִזְכַּר קֹדֶם שֶׁאָכַל הַכַּרְפַּס, נְמִי אוֹכֵל הַכַּרְפַּס בְּלִי הַבְדָּלָה מִשּׁוּם זֶה. וּפָרַט זֶה לְכְאוֹרָה לֹא בְּרִירָא בַּלֵּי הַאי,** דְּדִינָא דְּמוֹסִיף עַל הַכּוֹסוֹת עַל יְדֵי בְּרָכָה לֹא נִזְכַּר בְּכָל הַפּוֹסְקִים רַק בְּדִבְרֵי רַאֲבַ"ן (סי' תקכה), וּמִשְּׁמָעוּת הַטּוּר בְּסִימָן (תע"ב) [תע"ג] דְּלִהְרַא"ש (פ"י סי' כד) לֹא חִיְישִׁינַן כְּלָל לָזֶה בֵּין שְׁתֵּי כּוֹסוֹת הָרִאשׁוֹנִים וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁמְּבָרֵךְ, וְאִם כֵּן אֲפִלּוּ דְּמוּטָב שֶׁלֹּא לְחַשְּׁשָׁה זוֹ וְלֹא לְטָעֵם קֹדֶם הַבְדָּלָה שֶׁהוּא אִסּוּר גָּמוּר לְכַלֵּי עַלְמָא, וּבִפְרָט שֶׁאֲפִלּוּ שֶׁבָּזֶה גַּם אֲבִי הָעֶזְרִי מוֹדֶה שֶׁהַהַבְדָּלָה מוֹכִיחַ עַל כּוֹס זֶה שֶׁלֹּא הוּבָא לְהוֹסִיף עַל הַכּוֹסוֹת, **וְצָרִיךְ עִיּוּן לְדִינָא:**

ג * הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ. וְכָל זֶה בֵּין הַכּוֹסוֹת, אֲבָל אִם מָזַג הַכּוֹס וְהִתְחִיל לִדְרֹשׁ עָלָיו בַּהַגָּדָה, [א]**אֵינוּ רַשַּׁאי לְהַפְסִיק בְּאֶמְצַע, כֵּן כָּתַב הָרַמְבַּ"ן בְּהַשָּׂגוֹתָיו** (מלחמות כד.)**, וְכֵן כָּתַב הָרַ"ן** (שם ד"ה כתב.) **וּמִשְּׁמַע מִדְּבָרָיו עוֹד יוֹתֵר דַּאֲפִלּוּ לֹא הִתְחִיל עֲדַיִן בַּהַגָּדָה רַק שֶׁמָּזַג הַכּוס וְהֵכִין עַצְמוֹ לַאֲמִירַת הַגָּדָה גַּם כֵּן אָסוּר. וּבַעַל הַמָּאוֹר** (שם) **מַתִּיר בְּכָל גַּוָּנַי, וְכֵן כָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת בְּדַף ק"ג** (ע"ב ד"ה רב אשי) **דְּדַוְקָא בְּהַלֵּל אוֹ בִּבְרִכַּת 'אֲשֶׁר גְּאָלָנוּ' אָסוּר, וְהַמְחַבֵּר סָתַם בְּסָעִיף**

בֵּאוּר הַלָּכָה

שֶׁהַתְחִילוּ נְמִי הַדִּין כֵּן, וְהוּא מִדִּבְרֵי הַגְּרַ"ז (ס"ו), **וְהַגְּרַ"ז הִקְלִיג יוֹתֵר דַּאֲפִלּוּ נִזְכַּר קֹדֶם שֶׁאָכַל הַכַּרְפַּס, נְמִי אוֹכֵל הַכַּרְפַּס בְּלִי הַבְדָּלָה מִשּׁוּם זֶה. וּפָרַט זֶה לְכְאוֹרָה לֹא בְּרִירָא בַּלֵּי הַאי,** דְּדִינָא דְּמוֹסִיף עַל הַכּוֹסוֹת עַל יְדֵי בְּרָכָה לֹא נִזְכַּר בְּכָל הַפּוֹסְקִים רַק בְּדִבְרֵי רַאֲבַ"ן (סי' תקכה), וּמִשְּׁמַעוּת הַטּוּר בְּסִימָן (תע"ב) [תע"ג] דְּלִהְרַא"ש (פ"י סי' כד) לֹא חִיְישִׁינַן כְּלָל לָזֶה בֵּין שְׁתֵּי כּוֹסוֹת הָרִאשׁוֹנִים וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁמְּבָרֵךְ, וְאִם כֵּן אֲפִלּוּ בְּשֶׁאֵינוֹ מְבָרֵךְ אֶלָּא עַל הַכּוֹס הַשֵּׁנִי לְכָל לָזֶה בֵּין שְׁתֵּי כּוֹסוֹת הָרִאשׁוֹנִים וַאֲפִלּוּ בְּשֶׁמְּבָרֵךְ, וְאִם כֵּן אֲפִלּוּ לְחַשְּׁשָׁה זוֹ וְלֹא לְטָעֵם קֹדֶם הַבְדָּלָה שֶׁהוּא אִסּוּר גָּמוּר לְכַלֵּי עַלְמָא, וּבִפְרָט שֶׁאֲפִלּוּ שֶׁבָּזֶה גַּם אֲבִי הָעֶזְרִי מוֹדֶה שֶׁהַהַבְדָּלָה מוֹכִיחַ עַל כּוֹס זֶה שֶׁלֹּא הוּבָא לְהוֹסִיף עַל הַכּוֹסוֹת, **וְצָרִיךְ עִיּוּן לְדִינָא:**

ג * הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ. וְכָל זֶה בֵּין הַכּוֹסוֹת, אֲבָל אִם מָזַג הַכּוס וְהִתְחִיל לִדְרֹשׁ עָלָיו בַּהַגָּדָה, [א]**אֵינוּ רַשַּׁאי לְהַפְסִיק בְּאֶמְצַע, כֵּן כָּתַב הָרַמְבַּ"ן בְּהַשָּׂגוֹתָיו** (מלחמות כד.)**, וְכֵן כָּתַב הָרַ"ן** (שם ד"ה כתב.) **וּמִשְּׁמַע מִדְּבָרָיו עוֹד יוֹתֵר דַּאֲפִלּוּ לֹא הִתְחִיל עֲדַיִן בַּהַגָּדָה רַק שֶׁמָּזַג הַכּוס וְהֵכִין עַצְמוֹ לַאֲמִירַת הַגָּדָה גַּם כֵּן אָסוּר. וּבַעַל הַמָּאוֹר** (שם) **מַתִּיר בְּכָל גַּוָּנַי, וְכֵן כָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת בְּדַף ק"ג** (ע"ב ד"ה רב אשי) **דְּדַוְקָא בְּהַלֵּל אוֹ בִּבְרִכַּת 'אֲשֶׁר גְּאָלָנוּ' אָסוּר, וְהַמְחַבֵּר סָתַם בְּסָעִיף**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אַף לְהַנּוֹהָגִים בְּכָל הַשָּׁנָה לִטֹּל יָדָיו לַסְּעוּדָה קֹדֶם קִדּוּשׁ, וּלְיָדִידְהוּ הַקִּדּוּשׁ לֹא חֲשִׁיב הָפְסֵק בֵּין נְטִילָה לַסְּעוּדָה הוֹאִיל וְהוּא מִצְּרְכֵי סְעוּדָה, וּכְמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּסִימָן רע"א (ס"ב), מִכָּל מָקוֹם בְּלֵיל פֶּסַח שֶׁמַּפְסִיקִין הַרְבֵּה אַחַר הַקִּדּוּשׁ בַּאֲמִירַת הַהַגָּדָה וּבְתוֹךְ כָּךְ מַפְסִיחַ דַּעְתּוֹ מִשְּׁמִירַת יָדָיו, לְכַלֵּי עַלְמָא אֵין לַעֲשׂוֹת כֵּן. וַאֲפִלּוּ לְטֹל יָדָיו כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ לַחֲזֹר וְלִטֹּל יָדָיו אַחַר הַקִּדּוּשׁ לֵאָכְלָה כַּרְפַּס גַּם כֵּן אֵינוֹ נָכוֹן, כֵּן כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים: **(ז) יִטֹּל מְעַט.** כָּתַב 'מְעַט' כְּדֵי לָחֹשׁ לְהַטַּעַם שֶׁהֵבִיא בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה (אות יא) דְּאֵין לִטֹּל יָדַיִם קֹדֶם קִדּוּשׁ, דְּמִחֲזֵי שֶׁסּוֹבֵר שֶׁקִּדּוּשׁ צָרִיךְ נְטִילָה, וְעַל כֵּן לֹא יִטֹּל נְטִילָה גְּמוּרָה: **(ח) אֲבָל אֵין לְבָרֵךְ וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אֲפִלּוּ אִם יִטֹּל נְטִילָה גְּמוּרָה יְזַהֵר עַל כָּל פָּנִים שֶׁלֹּא יְבָרֵךְ עָלֶיהָ 'עַל נְטִילַת יָדַיִם', דְּנְטִילָה זוֹ אֵינוֹ עוֹלָה לוֹ לִצְרָךְ אֲכִילָה וְכַנַּ"ל, וְנִמְצָא דְּהוּא בְּרָכָה לְבַטָּלָה: **(ט) רַק אַחֵר יִמְזֹג לוֹ.** אִם אֶפְשָׁר לוֹ:

ב (י) שׁוֹתֶה בַּהֲסִבָּה. וְאִם שָׁכַח וְלֹא הֵסַב, עַיֵּן בְּסִימָן תע"ב סָעִיף ז' וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן כ"א: **(יא) וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ אַחֲרָיו.** 'עַל הַגֶּפֶן' וְכוּ'. אֲפִלּוּ שָׁתָה רְבִיעִית, דְּסוֹמֵךְ עַל מַה שֶׁיְּבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן לְבַסּוֹף. וְעוֹד דַּהֲרֵי יְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה לְסוֹף אַרְבַּע כּוֹסוֹת. וּבְסִימָן תע"ד (משנ"ב סק"ג) יְתִבָּאֵר הֵיטֵב: **ג (יב) כַּמָּה כּוֹסוֹת.** בֵּין שֶׁשּׁוֹתֶה בֵּין רִאשׁוֹן לִשְׁנִי אוֹ לְאַחַר כּוֹס שֵׁנִי וְכָל שֶׁכֵּן בְּתוֹךְ אֲכִילָה, אֲבָל בֵּין שְׁלִישִׁי לִרְבִיעִי אָסוּר, כִּדְלִלְקַמָּן בְּסִימָן תע"ט: **(יג) הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ.** לְפִי מַה (יז) שֶׁכָּתַב הָרַב לִקַּמָּן סִימָן תע"ד בְּהַגָּ"ה דְּמִנְהָגֵנוּ לְבָרֵךְ בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה עַל כָּל כּוֹס וְכוֹס, הָא דְּמָתָר לִשְׁתּוֹת בֵּין הַכּוֹסוֹת הַיְינוּ דַּוְקָא אִם הָיָה דַּעְתּוֹ בְּשָׁעַת בְּרָכָה לִפְטֹר עַל כָּל מַה שֶׁיְּבִיאוּ לוֹ אַחַר כָּךְ לִשְׁתּוֹת, [אוֹ שֶׁהָיָה הַיַּיִן לְפָנָיו (יח) דְּמִמֵּילָא נִפְטָר כָּל זְמַן שֶׁלֹּא חָשַׁב בְּהָדָיָא שֶׁלֹּא לִשְׁתּוֹת] בֵּין הַכּוֹסוֹת וְאַחַר כָּךְ נִמְלַךְ לִשְׁתּוֹת, אִם כֵּן יִצְטָרֵךְ לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם, וְזֶה אָסוּר, שֶׁנִּרְאֶה כְּמוֹסִיף עַל הַכּוֹסוֹת, כֵּיוָן שֶׁמְּבָרֵךְ עַל כּוֹס זֶה כְּמוֹ עַל שְׁאָר כּוֹסוֹת, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן תע"ב סָעִיף קָטָן כ"א בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה: **(יד) רָאוּי לְזָהֵר.** וְכֵן מִנְהָגֵנוּ [דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ה)]: **(טו) שֶׁלֹּא לִשְׁתּוֹת בֵּין רִאשׁוֹן לְשֵׁנִי.** לְחֹשׁ (יט) לְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר (וְהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ואם ירצה)) דְּהָא דְּשָׁרֵינַן לִשְׁתּוֹת בֵּין הַכּוֹסוֹת, הַיְינוּ בֵּין כּוֹס שֵׁנִי לְבֵין כּוֹס שְׁלִישִׁי דְּהוּא סָמוּךְ לַאֲכִילָה אוֹ בְּתוֹךְ אֲכִילָה דְּאָז אֵינוֹ מְשַׁכֵּר, אֲבָל לֹא בֵּין רִאשׁוֹן לִשְׁנִי כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁתַּכֵּר, וּכְמוֹ שֶׁאָסוּר בֵּין שְׁלִישִׁי לִרְבִיעִי: **(טז) כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁתַּכֵּר.** מַשְׁמַע דְּוַקָא יַיִן אוֹ שְׁאָר מַשְׁקִין כְּהַאי גַּוְנָא הַמְשַׁכְּרִין, (כ) אֲבָל מַשְׁקֶה שֶׁאֵין מְשַׁכֵּר מַתָּר לִשְׁתּוֹת בֵּין הַכּוֹסוֹת: **ד (יז) מְבִיאִין לִפְנֵי בַּעַל הַבַּיִת.** אֲבָל לְפָנֵי (כא) שְׁאָר בְּנֵי בֵּיתוֹ אֵין צָרִיךְ לְהַנִּיחַ כַּסֵּדֶר הַזֶּה, אֶלָּא כָּל נוֹטְלִין מִשָּׁל בַּעַל הַבַּיִת, וְזֶה אֲפִלּוּ בְּמָקוֹמוֹת שֶׁיֵּשׁ שֻׁלְחָן קָטָן לִפְנֵי כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְכָל שֶׁכֵּן בְּמָקוֹמֵנוּ שֶׁכָּלָן יוֹשְׁבִין עַל שֻׁלְחָן אֶחָד: **(יח) שֶׁיֵּשׁ בָּהּ שָׁלֹשׁ מַצּוֹת.** שְׁנַיִם בִּשְׁבִיל לֶחֶם מִשְׁנֶה כְּשֶׁאָר יוֹם טוֹב, וְאַחַת כְּדֵי לָבֶצַע לְשִׁתִּים, חֲצָיָהּ לְקַיְּמָם בָּהּ מִצְוַת אֲכִילַת מַצָּה, דְּלֶחֶם עֹנִי קְרֵיֵהּ רַחֲמָנָא (דברים טז ג) וּמַה דְּרַכּוּ שֶׁל עָנִי בִּפְרוּסָה, וְחֲצִיָּהּ הַשֵּׁנִי בִּשְׁבִיל אֲפִיקוֹמָן, וְכַמְבֹאָר לְקַמִּיהּ בְּסָעִיף ו': **(יט) וַחֲרֹסֶת.** כְּדֵי לִטְבֹּל בּוֹ אֶת הַמָּרוֹר, כִּדְלִלְקַמָּן בְּסִימָן תע"ה (ס"א). וְכַרְפַּס הוּא מִין יָרָק שֶׁקּוֹרִין אוֹתוֹ כַּרְפַּס, וּבְחָרוֹ לְכַתְּחִלָּה בְּמִין זֶה (כב) שֶׁהוּא נוֹטְרִיקוֹן ס' פָּרָךְ, כְּלוֹמַר, שִׁשִּׁים רִבּוֹא עָבְדוּ עֲבוֹדַת פָּרָךְ, וְקוֹרִין בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז אִיפ"ך, וְכֵן כָּתְבוּ אַחֲרוֹנִים. וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז): **(כ) אוֹ יָרָק אַחֵר.** מַאֵיזֶה מִין שֶׁהוּא, אַף לְכַתְּחִלָּה טוֹב שֶׁיִּקַּח (כג) מֵאוֹתוֹ הַמִּין שֶׁמְּבָרְכִין עָלָיו אוֹתָהּ בְּרָכָה שֶׁמְּבָרְכִין עַל הַמָּרוֹר, כְּדֵי שֶׁיִּפְטֹר בָּזֶה מָרוֹר שֶׁאוֹכֵל בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, אֲבָל לֹא יִקַּח לָזֶה אֶחָד מֵחֲמֵשֶׁת מִינֵי מָרוֹר, כִּי אִם שֶׁמִּלֹּא כְּרֵסוֹ מִמָּרוֹר אֵינוֹ יְבָרֵךְ אַחַר כָּךְ 'עַל אֲכִילַת מָרוֹר', וְעַיֵּן לִקַּמָּן בְּסִימָן תע"ה סָעִיף ב': **(כא) אוֹ מֵי מֶלַח.** לִטְבֹּל בָּהֶן הַכַּרְפַּס וְהַיָּרָק. אִם חָל בְּשַׁבָּת (כד) יַעֲשֶׂה הַמֵּי מֶלַח קֹדֶם שַׁבָּת וְלֹא בְּשַׁבָּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן שכ"א סָעִיף (א') [ב'], וְאִם לֹא עָשָׂה קֹדֶם שַׁבָּת וְאֵין לוֹ חֹמֶץ לִטְבֹּל בָּהֶן, (כה) יֵשׁ לַעֲשׂוֹת מֵי מֶלַח מְעַט כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם. וְהִנֵּה עִנְיַן טִבּוּל הַיָּרָק בְּמֶשֶׁקֶה (כו) הוּא מִתַּקָּנַת חֲכָמִים, כְּדֵי לְהַתְמִיהַ

בַּאֵר הֵיטֵב

אֵינוֹ מְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן, וְאִם לֹא הָיָה דַּעְתּוֹ, צָרִיךְ לְבָרֵךְ, וְלֹא יִמְתִּין לְהַבְדִּיל עַד אַחַר הַסְּעוּדָה, דְּאִם כֵּן יִהְיֶה כְּמוֹסִיף עַל הַכּוֹסוֹת. וְאֵין לוֹמַר שֶׁיֹּאמַר הַבְדָּלָה וְהַלֵּל עַל כּוֹס אֶחָד, דְּאֵין אוֹמְרִים שְׁתֵּי קְדֻשּׁוֹת עַל כּוֹס אֶחָד, דְּדַוְקָא קִדּוּשׁ וְהַבְדָּלָה שְׁרֵי דְּשְׁנֵיהֶם עִנְיָן אֶחָד הוּא. וְאִם שָׁכַח לְהַבְדִּיל עַד אַחַר בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, אוֹמֵר הַלֵּל עַל כּוֹס אֶחָד, דְּהָא אִי אֶפְשָׁר בְּעִנְיָן אַחֵר. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב). וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן רצ"ו (ס"ג): **(ד) קִדּוּשׁ.** עַיֵּן אַחֲרוֹנִים בָּזֶה, וְהָעִקָּר כְּפָסַק רַמ"א, וְכֵן הַסְכִּמַת הַט"ז (סק"א), דְּהָרוֹאֶה שֶׁנּוֹטֵל יָדָיו סוֹבֵר שֶׁיְּבָרֵךְ גַּם כֵּן עַל נְטִילַת יָדַיִם כְּמוֹ בְּשַׁאָר שָׁנָה, וּבָאֱמֶת אָסוּר לְבָרֵךְ כֵּיוָן שֶׁאֵין נְטִילָה זוֹ עַל הָאֲכִילַת מַצָּה, דְּהֲוֵי הֶפְסֵק גָּדוֹל, וְכֵן נוֹהֲגִין: **ד (ה) אַחֵר.** שְׁטוּבִים חַי וּמְבֻשָּׁל, שְׁמְּבָרְכִין עֲלֵיהֶן בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר סִימָן ר"ה (ס"א). וְנוֹהֲגִין לִקַּח מֵה שֶׁקּוֹרִין פִּיטְר"זִילְיֶ"ן. וְטוֹב לִקַּח כַּרְפַּס שֶׁהוּא נוֹטְרִיקוֹ"ן ס' פָּרָךְ, כְּלוֹמַר, שִׁשִּׁים רִבּוֹא עָבְדוּ עֲבוֹדַת פָּרָךְ, וְקוֹרִין בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז אִיפ"ך, וְכֵן כָּתְבוּ אַחֲרוֹנִים. וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז): **(ו) מֵי מֶלַח.** וְאִם חָל בְּשַׁבָּת יַעֲשֶׂה הַמֵּי מֶלַח מֵעֶרֶב שַׁבָּת, וְאִם לֹא עָשָׂה מֵעֶרֶב שַׁבָּת וְאֵין לוֹ חֹמֶץ, יַעֲשֶׂה מֵי מֶלַח מְעַט, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּסִימָן שכ"א (ס"ב).

ג (יז) טוּר בְּשֵׁם אֲבִי הָעֶזְרִי (סי' תקכה), עַיֵּן שָׁם: **(יח)** וְהַטּוּר שֶׁכָּתַב שֶׁיִּכְנֹס לִבּוֹ שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ לְבָרֵךְ פַּעַם שֵׁנִי, עַל כָּרְחַךְ מֵירֵי שֶׁלֹּא הָיָה הַיַּיִן לְפָנָיו, דְּאִי לָאו הָכִי מַפֵּילָא מִמֶּטֶר וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן ר"ו (ס"ה), עַיֵּן שָׁם. **וְאוּלַי דִּכְיוָן שֶׁאֵין רְגִילוּת לִשְׁתּוֹת בֵּין הַכּוֹסוֹת** (עַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי רַיטְבָּ"א בְּפָסְחִים ק"ג (ע"ב ד"ה רב אשי) וּבְכָל בּוֹ (סי' נ)), **אִם כֵּן כָּל זְמַן שֶׁלֹּא חָשַׁב בְּפֵרוּשׁ לִשְׁתּוֹת הֲרֵי בְּהִסְחַ דַּעְתּוֹ:** (יט) וְהוּא

לְיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבְשוּ"ע הָרַב (ס"א) כָּתַב שֶׁמּוּתָּר לִשְׁתּוֹת אַף בְּאֶמְצַע הַהַגָּדָה [בְּמָקוֹם שֶׁאֵין חֵשֶׁשׁ שֶׁמּוֹסִיף עַל הַכּוֹסוֹת]. **ב]** בְּשוּ"ע הָרַב (סכ"ו) לֹא הִזְכִּיר מִי מֶלַח בְּסִדֶּר הַקְּעָרָה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah